

YOSHLAR VA OILA PSIXOLOGIYASI

Abdurayimov Sardorbek Odiljon o'g'li

University of Business and Science

nodavlat oliy ta'lim muassasasi pedagogika va psixologiya kafedrası o'qituvchisi

E-mail: sardorabdurayimov33@gmail.com

АННОТАЦИЯ

Посредством данной статьи прекрасно и ясно освещены воспитательная значимость, содержание и задачи молодежной и семейной психологии в современный бурно развивающийся период.

Ключевые слова: Общество, Семья, Семейная психология, Глобализация, Интеллектуальная, Профилактика, Статистика.

ABSTRACT

This article perfectly and clearly explains the educational importance, content and tasks of youth and family psychology in the current rapidly developing period.

Keywords: Society, Family, Family psychology, Globalization, Intellectual, Prevention, Statistics

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola orqali jadal rivojlanib borayotgan hozirgi davrda yoshlar va oila psixologiyasining tarbiyaviy ahamiyati, mazmuni va vazifalari mukammal va ravshan yoritilib berilgan.

Kalit so'zlar: Jamiyat, Oila, Oila psixologiyasi, Glaballashuv, Intellektual, Profilaktika, Statistika.

Yoshlar va oilaga e'tibor hamma davrda ham dolzarb masala hisoblangan. Ayniqsa shiddat bilan rivojlanayotgan bugungi zamonda bu masala hayotimizdagi muhim masaladir. Xo'sh oila o'zi nima? Unga yoshlarni qanday tayyorlash kerak? Quyida shu haqida to'xtalib o'tamiz. Oila bu-kishilarning nikoh yoki qon-qarindoshlik rishtalari, umumiy turmush tarzi, axloqiy ma'suliyat hamda o'zaro yordamga asoslanuvchi kichik guruhi. **"Jamiyat"** va **"Oila"** tushunchalari bir-biri bilan chambarchas bog'liq.

Har bir jamiyatning, unda yashaydigan insonlarning taqdiri va kelajagi esa albatta davlatlarning yetakchi kuchlari hisoblanmish yoshlar tarbiyasi bilan chambarchas bog'liqdir. Demak-oila, jamiyat, yoshlar bu tushunchalar bir-biri bilan bevosita

bog'liq va bir-birisiz mavjud emas. Yoshlarni tarbiyalashda esa oila va ta'lim maskanlari eng asosiy rol o'ynaydi. Zero Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganlaridek: "agar farzandimizga to'g'ri tarbiya bermasak, har kuni, har daqiqada uning yurish- turishi, kayfiyatidan ogoh bo'lib turmasak, ularni ilmu hunarga o'rgatmasak, munosib ish topib bermasak, bu omonatni boy berib qo'yishimiz hech gap emas".

Endilikda yoshlar tarbiyasi davlatimiz siyosati darajasiga ko'tarildi. Bugungi kunda mustaqilligimiz sharofati bilan oilada va ta'lim o'chog'larida yoshlarimizning qalblariga odob-axloq, oila, nikoh kabi tushunchalar singdirilib borilmoqda. Bunda Oliy ta'limda o'tiladigan "Oila psixologiyasi" fanining o'rni beqiyosdir. Chunki, oliy talim o'quvchisi ayni o'spirlik yoshida bo'lib, uning hayollarini endigina "sevgi-muhabbat" turmush, "Oila" kabi tushunchalar egallay boshlaydi. Shu davrda yoshlarga oila turmush, nikoh haqida to'g'ri tushuncha berish lozim. Oila psixologiyasi fani esa aynan shu maqsadda oliy ta'lim o'quv rejasiga kiritilgan. Chunki hozirgi o'ta global zamonda yoshlarga to'g'ri yo'lni ko'rsatish, haqiqiy oila nima ekanligi haqida to'g'ri tushuncha berish lozim. Nega deganda bugun turli internet, ijtimoiy tarmoqlar va boshqalar orqali yoshlar turli xil to'g'ri yoki noto'g'ri ma'lumotga ega bo'lib qolishlari, hatto noto'g'ri yo'lga kirib qolishlari ham hech gap emas" Oila psixologiyasi "fani esa yoshlarga to'g'ri yo'lni ko'rsatuvchi tayanch bo'lib xizmat qiladi. Shu sababdan ham ta'lim maskanlarida bu fanni o'qitishga dolzarb masala sifatida qarash lozim. Bu shunchaki fan emas, yoshlarni tarbiyalovchi oilaga tayyorlovchi, sharqona oila nima ekanligi haqida tushuncha beruvchi tayanch bo'lmog'i kerak. Bugungi kun yoshlarida globallashtirish va ommaviy madaniyat ta'sirida g'arbga intilish kuchayib, oilaga ham yengil-yelpi qarash shakllanayotgandek.

Yoshlar o'rtasida jinoyatchilikning keskin ortishi, natijada oilada turli nizolar yuzaga chiqishi va oqibatda oilaning parokandalikka yuz tutishida ham yoshlarimizning hayotni tushunmasligi va oiladek muqaddas qo'rg'on haqida tasavvuri sayoz ekanligidandir. Ajralishlarga e'tibor qaratadigan bo'lsak ularning asosiy qismi yosh oilalar xissasiga to'g'ri keladi. Chunki yoshlar hali oila haqida to'liq tasavvurga ega bo'lmay turib oila qurmoqdalar, natijada arzimagan sabablar oqibatida ajralishlar soni keskin ortmoqda.

Xo'sh yoshlar o'rtasidagi ajralishlarning, jinoyatchilikning oldi olish uchun nima qilish zarur? Avvalo, bu ishni har bir inson o'z oilasidan boshlashi kerak. Qolaversa oila, ta'lim muassasasi va mahalla hamkorligiga alohida e'tibor qaratish kerak. Bugungi kunda bunga alohida ahamiyat berilmoqda desak mubolag'a bo'lmaydi. "Mahalla va oilani qo'llab quvvatlash vazirligi "Oila markazlari" tashkil etilganligi, haftaning har payshanba kuni ta'lim maskanlarida "Profilaktika kuni" ekanligi buning yaqqol dalilidir. Yoshlarni tarbiyalash va oilaga tayyorlash ajrimlarning oldini olishda

ta'lim muassasalarida "Oila psixologiyasi" fani chuqur o'qitilishi lozim. Chunki bu fanning maqsadi oila psixologiyasiga doir eng muhim bilimlarni berishdir. Vazifasi esa yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashdir. Ajralishni oldini olish haqida so'zlashdan avval ajralishlarning sababi nima degan savolga javob berishimiz lozim. Ajralishning asosiy sabablaridan biri yoshlarni ommaviy madaniyat ta'siriga berilib ketayotganligi, bo'lsa yana biri ijtimoiy tarmoqlardir. Yana bir asosiy sabab bu erta turmushdir. Bunday sabablarni ko'plab keltirish mumkin. Ammo, sabablarni keltirishning o'zi yetarli emas. Yoshlarni oilaga tayyorlash va ajralishning oldini olishda yuqorida ta'kidlanganidek ta'lim maskanlari, ota-onalar va mahalla hamkorligini yo'lga qo'yish kerak. Buni shunchaki qog'ozda emas, amalda bajarilsa ko'plab natijalaraga erishish mumkin. Bunda asosiy vazifa tehnikum yoki akademik litsey psixologi ota-onalar va mahalla faollariga yuklanadi. Misol uchun psixolog ota-onalar bilan individual suhbatlashib ularga erta turmushning salbiy oqibatlari haqida tushuncha bersa, yoki mahallada oila undagi munosabatlar haqida seminarlar tashkillasa va unda o'quvchilar ota-onalari bilan ishtirok etishsa maqsadga muvofiq bo'ladi. Yoki ta'lim maskanlariga diniy tashkilotlar vakillari taklif etilib, ular o'quvchilarga oilaning muqaddasligi, ota-onaga hurmat haqida, nikohning muqaddasligi, nikohni buzish og'ir gunoh ekanligi haqida, jinoyatchilik dinda qattiq qoralanishi haqida tushunchalar berishsa bu usul ham yaxsho samara beradi. Negaki o'zbek xalqi azaldan islom dinini muqaddas hisoblaydi va uning qonunlariga bo'ysunadi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, yoshlar jamiyatimizning asosiy bo'g'ini, uni rivojlantiruvchi kuchi ekan, yurtimiz ravnaqi va kelajagi ularga bevosita bog'liq ekan, ularning tarbiyasi, axloqi va kelajagi haqida har birimiz qayg'urishimiz, ularni oilaviy hayotga to'g'ri yo'ldan yo'naltirish va doimo yoshlarni qo'llab quvvatlash kerak. Buning uchun barcha zarur choralarni ko'rish, barcha u xoh o'qituvchi bo'lsin, xoh psixolog yoki mahalla faoli yoki ota-ona hammasi yoshlar kelajagi uchun o'zini javobgar his qilish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. “Oila psixologiyasi” G‘.B .Shoumorov, I .O. Haydarov, N.A. Sog‘inov
2. Odiljon o‘g‘li, A. S. (2023). BUGUNGI KUNDA YOSHLARNING IJTIMOY-FAOLLIGIDA OILADAGI PSIXOLOGIK MUXITNING ROLI.
3. Jurayev, X. O. (2023). O ‘SPIRINLIK YOSHIDA SHAXSDA STRESSLI VAZIYATLARDA INDIVIDUAL KOPING STRATEGIYALARNING O‘RNI VA AXAMIYATI. Educational Research in Universal Sciences, 2(4), 512-515.
4. Jurayev, X. O. (2023). O‘SMIRLARDA XARAKTER AKSENTUATSIYASI TIPLARINING DEVIAND XULQ-ATVOR SHAKLLANISHIGA TA‘SIRINING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(9), 560-569.
5. Odilboyevcih, X. (2023, September). XARBIY XIZMATCHILARDA MOSLASHISHDA PSIXOLOGIK HIMOYA MEXANIZMLARINING YOSH XUSUSIYATLARI. In SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH International scientific-online conference. SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH.